

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

Selonteossa tulee käsitellä ilmastonmuutokseen liittyviä tasa-arvokysymyksiä niin nykyhetkessä kuin ennakoivastikin.

Selonteossa tulee huomioida tasa-arvoulottuvuuksia digitalisaatiossa yleisesti ja tekoälyn ja algoritmien käytössä erityisesti. Koronaviruspandemia on edesauttanut yhteiskunnan digitalisaatiota.

Koronaviruspandemian pitkäaikaiset sukupuolivaikutukset tulee huomioida. On huomattu, että kriisitilanteisiin valmistautuminen on ollut puutteellista. Kriisitilanteet voivat johtaa ennalta- arvaamattomiin seurauksiin myös tasa-arvon osalta. Esimerkiksi naisiin kohdistuva väkivalta on lisääntynyt huolestuttavasti. Koulujen sulkeminen keväällä 2020 johti vähintään toisen vanhemman, usein äidin, kotiin jäämiseen, millä voi olla pitkäaikaisia negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi naisten työllistymiseen. Työllistymisen ongelmat voivat johtaa kasvaviin eroihin tulotasossa ja eläkkeissä. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja turvaaminen tulee varmistaa myös kriisitilanteissa.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

- 2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-**

arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaaenintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

Selonteossa tulee huomioida tasa-arvon edistäminen yleisesti, intersektionaalisesti sekä eri ryhmien sisällä. Erityisesti uskonnollisten yhteisöjen ja erilaisten ”suljettujen” ryhmien sisällä olevat tasa-arvo ongelmat jäävät usein vähälle huomiolle. On tärkeää huomioida myös sukupuolten moninaisuus ja LGBTI+ ihmisten oikeuksien toteutuminen.

Naisiin kohdistuva väkivalta on sen vakavuuden ja laajuuden vuoksi huomioitava myös tasa-arvoselonteossa. Myös perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja sen uhrin pääsy oikeuksiin sukupuolesta riippumatta on tasa-arvokysymys.

Median roolia tasa-arvon edistämässä tulisi vahvistaa. Kaikkien sukupuolten tasa-arvoinen ja syrjimätön näkyvyys tulee taata esimerkiksi tv- ja radiolähetyksissä, elokuva-alalla, sanoma- ja aikakauslehdissä, sosiaalisessa mediassa sekä pelialalla.

Naisten ja muunsukupuolisten osallistumista politiikkaan aktiivisina toimijoina ja ehdokkaina/päätäjinä tulee edistää.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmentäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

Tasa-arvon edistäminen ja anti-gender liikkeen vastustaminen pitää tuoda vielä voimakkaammin esiin Suomen tavoitteissa EU:ssa ja kansainvälisissä suhteissa osana oikeusvaltion vahvistamista.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

Translaki tulee uudistaa kokonaisuudessaan. Translaissa oleva vaatimus lisääntymiskyvyttömyydestä on todettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa ihmisoikeusrikkomukseksi, ja on näin ollen poistettava.

Syrjinnän oikeusturvaa koskeva sääntely tulee yhdenmukaistaa koskemaan eri syrjintäperusteita. Yhdenvertaisuuslaki mahdollistaa syrjintätapauksen viemisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi, mutta tasa-arvolaki ei. Tasa-arvolakia tulisi muuttaa niin, että tasa-arvolain alaiset syrjintätapaukset voidaan viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi.

Kaikkien sukupuolten tasa-arvoisuus on varmistettava lainsäädännössä huomioiden eri sukupuolten erityistarpeet.

Lainsäädännön vaikutusten arviointia ja täytäntöönpanon seurantaan tulee parantaa. Muun muassa iän ja sukupuolen mukaan eritellyn tiedon kerääminen lainsäädännön ja hallintotoimien vaikutuksista on välttämätöntä täytäntöönpanotoimien kohdentamiseksi.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

Moniperustaisen syrjinnän kysymyksiä tulee käsitellä laaja-alaisesti selonteossa. Hallinnon, koulutuksen ja työelämän rakenteissa on paljon tasa-arvoa rajoittavia tekijöitä. Huomiota tulee kiinnittää muun muassa ikääntyviin henkilöihin, vammaisiin henkilöihin, saamelaisiin ja romaneihin, HBLTI+ henkilöihin, maahanmuuttajiin, vähemmistöihin ja muihin heikossa asemassa oleviin kohdistuvaan moniperustaiseen syrjintään.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

-

Kupiainen Emmi
Ihmisoikeuskeskus